Kinnitatud Lüganuse Vallavolikogu 25.09.2014 määrusega nr 42

Lüganuse vallavalitsus

Lüganuse valla arengukava 2014-2024

Ida-Viru Ettevõtluskeskus SA

Sisukord

Mõisted 3
Sissejuhatus 4
I. Arengukava koostamise protsess 4
1.2 Arengukava koostamise korraldus 5
II. Lüganuse valla kohaliku omavalitsuse kirjeldus 5
III. Lüganuse valla olulised teemapüstitused 7
3.1 Huvigruppide probleemipüstituse intervjuude kokkuvõte 7
3.2 Lüganuse valla arengukava 2014-2024 lähteanalüüsi kokkuvõte 9
IV. Lüganuse valla arengustrateegia 10
4.1 Lüganuse valla visioon, missioon ja põhiväärtus 10
4.2 Lüganuse valla strateegilised eesmärgid 13
V. Lüganuse valla investeeringute kava 14
5.1 Lüganuse valla oluliste investeeringuideede loend 16
VII. Lüganuse valla oluliste tegevuste kava 19
VIII. Arengukava rakendamine 21
Kokkuvõte 22

Mõisted

Arengukava –Valla arendustegevuse aluseks olev dokument, mille pädevuspiirid on määratletud Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega (KOKS).

Põhiväärtus – tõekspidamised, millel põhineb Lüganuse valla arengukava realiseerimine ning mida selle protsessi osalised on õigustatud eeldama kõigilt teistelt protsessi partneritelt.

Visioon – soovitud seisundi kirjeldus, milline Lüganuse vald peaks tulevikus olema.

Missioon – omavalitsuse eksisteerimise mõte ja tema põhiline olemuslik eesmärk.

Arendustegevuse valdkondlik mudel – Arendustegevuses soovitud muutuste saavutamise skeem läbi erinevate tegutsemisvaldkondade tähtsuse määramise. Näitab ära, milliste valdkondade abil on suurim tõenäosus soovitud muutusi saavutada.

Strateegilised eesmärgid – Eesmärgid, mis on püstitatud strateegiavaldkondade põhiselt ning mille saavutamist saab mõõta

Investeeringute kava – kava, kus määratletakse teostatavad investeeringud, mis on ajaliselt ja summaliselt piiratud.

Investeeringuideede loend – olulised investeerimisideed, mis ei ole ajaliselt täpselt määratletud, kuid mis on olulised ning kuuluvad võimaluse korral investeeringute kavasse lülitamisele ning täitmisele.

Tegevuste kava – kava, kus määratletakse olulised tegevused, mis ei pruugi olla ajaliselt ja summaliselt täpsete piiridega, ning mis ei ole alati projektilise iseloomuga

Mõõdik – Näitaja, mille abil hinnatakse eesmärgi saavutamise edukust

Sissejuhatus

Lüganuse valla arengukava on peamine alus valla kui kohaliku omavalitsuse ühiselu korraldamisel. "Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse" (KOKS) paragrahvi 37 lõike 1 järgi peab vallal olema arengukava vähemalt kolmeks järgnevaks aastaks. Juhul, kui vallal on kolmest aastast pikemaajalisi varalisi kohustusi või neid plaanitakse pikemaks perioodiks, peab arengukava olema kavandatud selleks perioodiks.

Lüganuse vald tänapäevasel kujul on tekkinud kolme omavalitsuse – Lüganuse valla, Maidla valla ja Püssi linna ühinemisel. Käesolev arengukava on uue Lüganuse valla esimene arengukava, mis on kutsutud ühildama kolme endise omavalitsuse eesmärke ning arengutegevusi.

Arengukava on põhiline valla arengut strateegilisel tasandil suunav dokument, mis on aluseks valla poolt tehtavatele investeerimisotsustele ning rakendatavatele arengusuundadele. Valla eelarve vastuvõtmine peab olema kooskõlas valla arengukavaga samuti, kui laenukohustuste võtmine valla poolt.

I. Arengukava koostamise protsess

Lüganuse valla arengukava 2014-2024 protsess koosnes järgmistest etappidest:

- Lüganuse, Maidla ja Püssi arengukavade ülevaatamine
- Oluliste väliskeskkonna rahvastiku ja majanduse trendide seire
- Erinevate valla huvigruppide sisendi kogumine
- Valla arengustrateegia ja strateegiliste eesmärkide määratlemine
- Valla investeeringute kava koostamine ja sidumine valla eelarvestrateegiaga
- Valla arengukava oluliste tegevuste kirjeldamine

Arengukava koostatakse tuginedes Lüganuse valla arengukava 2014-2024 lähteanalüüsile, mis pole arengukava osaks, vaid on arengukava koostamisel eraldi lähtematerjaliks.

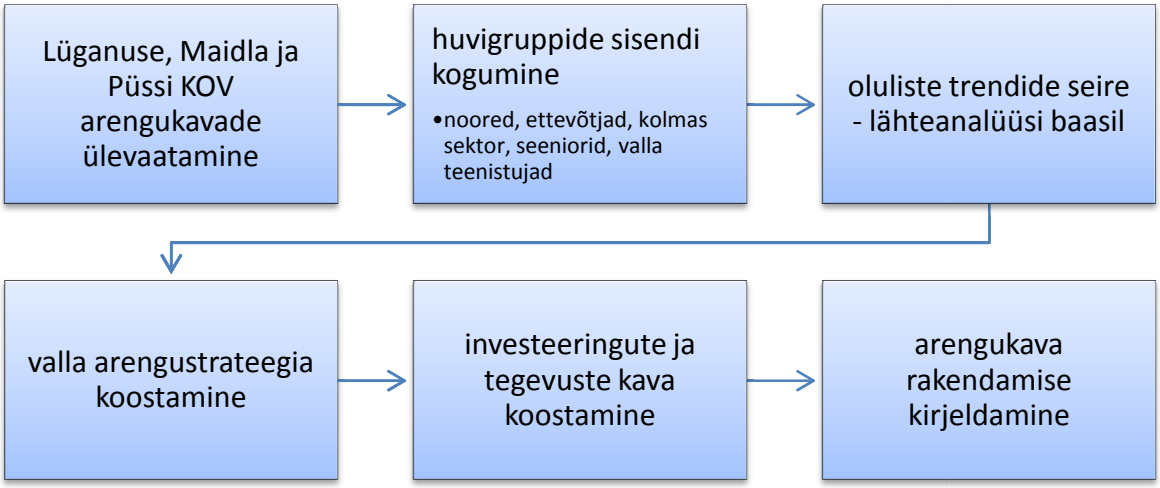

Joonis 1. Lüganuse valla arengukava 2014-2024 koostamise protsess

1.2 Arengukava koostamise korraldus

Arengukava koostamist juhtis Lüganuse vallavalitsus, selleks moodustati arengukava töögrupid:

- Hariduse ja kultuuri töögrupp
- Maakasutuse, infrastruktuuri ja keskkonna töögrupp
- Sotsiaalvaldkonna ja turvalisuse töögrupp
- Ettevõtlikkuse ja järjepidevuse töögrupp

Arengukava koostamise protsessis kaasati strateegilise planeerimise kompetentsi SA Ida-Viru Ettevõtluskeskuselt.

Kaasamisprotsessi raames saadi sisendit erinevatelt valla huvigruppidelt (noored, ettevõtjad, kolmas sektor, seeniorid, valla teenistujad), vallavolikogu ja vallavalitsuse liikmetelt, valla- ja tema asutuste ja ettevõtete töötajatelt ja elanikelt.

Lüganuse valla arengukava toetab Lüganuse valla külade, teiste vallale oluliste võrgustike ning kogukonnateenusi pakkuvate organisatsioonide arengukavades toodud eesmärkide täitmist ning tegevuste teostamist.

II. Lüganuse valla kohaliku omavalitsuse kirjeldus

Vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele teostab kohalik omavalitsus võimu demokraatlikult moodustatud esindus- ja võimuorganite kaudu, samuti kohaliku elu küsimustes

rahvaküsitluse või rahvaalgatuse teel. Valla hääleõiguslike elanike poolt valitud esinduskoguks on Lüganuse Vallavolikogu. Lüganuse Vallavolikogus on 15 liiget.

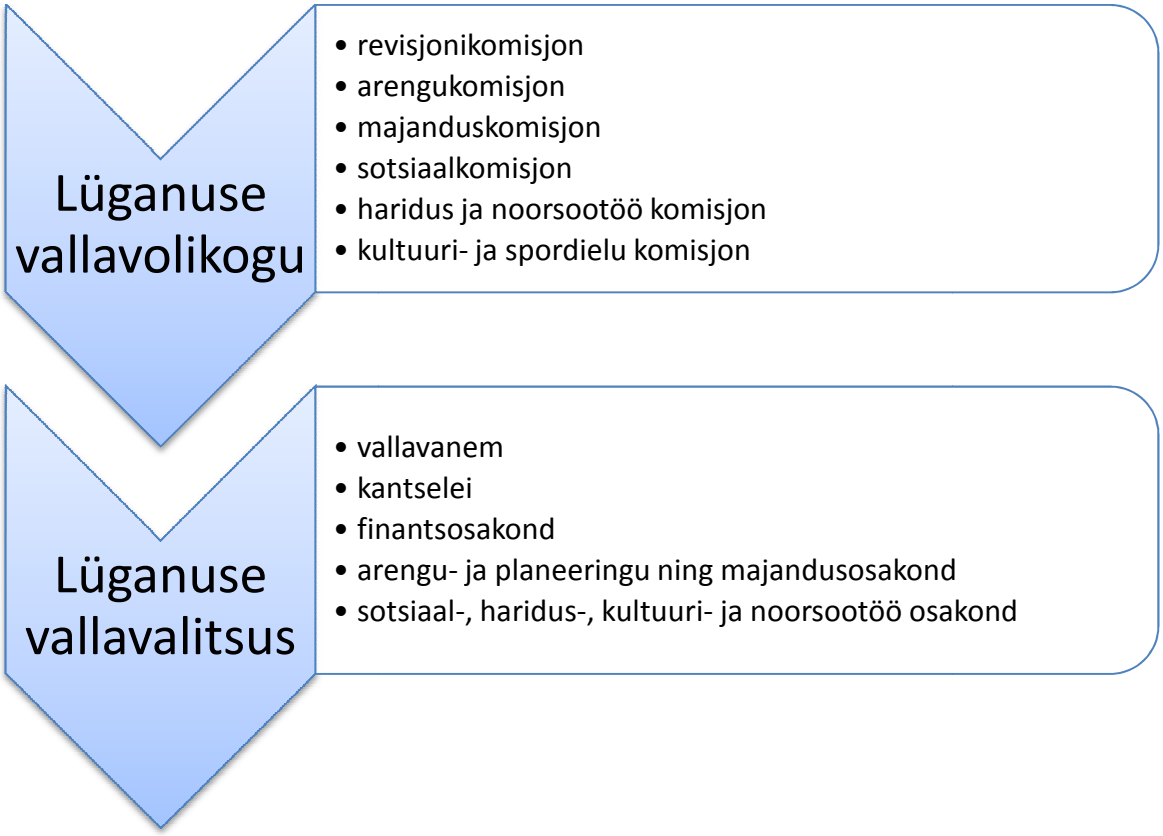

Joonis 2. Lüganuse valla omavalitsuse korraldus

Lüganuse Vallavolikogus on 15 liiget ja 6 komisjoni: revisjonikomisjon, arengukomisjon, majanduskomisjon, sotsiaalkomisjon, haridus ja noorsootöö komisjon, kultuuri- ja spordielu komisjon. Vallavolikogu ainupädevuses on valla eelarve vastuvõtmine ja muutmine, kohalike maksude ja soodustuste korra kehtestamine, toetuste andmise ja teenuste osutamise korra kehtestamine, valla arengukava vastuvõtmine ja muutmine, laenude jt. varaliste kohustuste võtmine, valla poolt äriühingu ja sihtasutuse asutamine, rahvakohtunike valimine, vallavanema valimine ja vallavalitsuse struktuuri kinnitamine.

Volikogu poolt moodustatud täitevorgani, Lüganuse Vallavalitsuse korraldada on kõik kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest tulenevad ülesanded: korraldada sotsiaalabi ja -teenuseid, vanurite hoolekannet, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, territoriaalplaneerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla teede ja linnatänavate korrashoidu. Vallavalitsus haldab järgmisi valla asutusi.

- Lüganuse Keskkool
- Maidla kool (sh. lasteaiarühmad ja huvikool)
- Marjakese Lasteaed

- Maidla Noortekeskus
- Püssi Noortekeskus
- Lüganuse Noortekeskus
- Lüganuse rahvamaja
- Püssi rahvamaja
- Maidla rahvamaja
- Lüganuse raamatukogu
- Maidla raamatukogu
- Soonurme raamatukogu
- Püssi raamatukogu
- Varja raamatukogu
- Lüganuse eakate päevakeskus
- Püssi eakate päevakeskus

III. Lüganuse valla olulised teemapüstitused

3.1 Huvigruppide probleemipüstituse intervjuude kokkuvõte

Huvigruppide probleemipüstitused koguti kokku huvigruppide kaupa grupiintervjuude vormis ning seejärel liigitati valla erinevate tegevusvaldkondade kaupa. Huvigruppidena käsitleti:

huvigruppide loend ja tähistus

- Vallaametnikud - A
- Seeniorid – S
- Noored – N
- Ettevõtjad – E
- Vabaühendused – V

Probleemide loend	**huvigrupid, kes probleemi püstitasid**
Haridus ja kultuur	
Haridusasutuste struktuur on üledimensioneeritud ning hariduse kvaliteet vallas vajab parandamist – olulised küsimused • Keskhariduse pakkumine vallas • Haridusasutuste ühendamine ühtse juhtimise alla • Laste õppimine väljaspool valda sh. huviharidus • Eelkutseõpe koolides • Hariduse kvaliteedi tagamine – kaasaegne õppimine nii lasteaedades, kui koolides sh. õpetajate koolitus • Noorsootöö korraldus ühises vallas	A; N; E;
Noorte töövõimaluste leidmine keeruline – olulised küsimused • Seadusandlus • Organiseeritud töövõimalused (malev)	N;

Maakasutus	
Maakasutuse suunamine töökohtade loomiseks – olulised küsimused • Planeeringute koostamine • Maade munitsipaliseerimine	A; E;
Elanike juurdesaamiseks on vajalik elamualade väljaarendamine – olulised küsimused • Planeeringute olemasolu ja nende realiseerimine • Infrastruktuuriline valmisolek uute elamualade loomiseks	E; V;
Põlevkivi kaevandamine – olulised küsimused • Piirangud ettevõtlusele • Riskid elanikele • Keskkonnariskid	E;
Infrastruktuur ja keskkond	
Valla turismiobjektide väljaarendamine – olulised küsimused • Lüganuse ringhoone • Aidu veespordikeskus • Liimala ja Aa rannad • Loomemajanduse roll turismis	A; E; V;
Valla teede olukord vajab parendamist – olulised küsimused • Mustkate valla kruusateedele • Põlluvaheteede hooldamine (põllumeeste vajadus)	A; E;
Heakorra tagamine peaks olema parem – olulised küsimused • Püssi omanikuta majade heakord • Muud peremeheta või hooldamata objektid vallas • Abipolitseinike kaasamine heakorra järelevalvesse • Bussi- ja rongipeatuste heakord	A; V;
Ühistranspordi korraldus vallas on ebapiisav – olulised küsimused • Valla ebaühtlane ja mitte vajaduspõhine kaetus liinivõrguga • Kooskõlastatus linnadevahelise bussi- ja rongiliiklusega • Eakate vajadustele vastamine • Noorte vajadustele vastamine – spordirajatised, noortekeskused, huvitegevused, õppimine	A; S; N; V;
Püssi soojahind on liig kõrge – olulised küsimused • Puiduhakkekatla käivitamine • Soojatrasside renoveerimine	E;
Valla avatus merele pole piisav – olulised küsimused • Purtse sadama omandiküsimused • Purtse sadama väljaarendamine	E;
Ebaseaduslik prügistamine – olulised küsimused • Prügikonteinerid külades • Ehitusprügi vastuvõtt • Järelevalve prügi mahapaneku osas	V;
Sotsiaal ja turvalisus	
Olulisimaks probleemiks vähenev rahvaarv – olulised küsimused • Noorte osakaal kogukonnas • Elanikkonna kiire vananemine • Maksubaasi tagamine omavalitsusele • Tööjõuvajaduse katmine	A; S; E;
Töövõimetuspensionäride suur hulk	A;
Eriarstiabi halvenenud kättesaadavus – olulised küsimused • Transpordiühendus Ahtmega (Ida-Viru Keskhaiglaga)	A; S; V;
Sotsiaalse elamispinna puudus – olulised küsimused • Sotsiaalkorterite loomine Püssi omavalitsuse korteromandi baasil	S;

Eakate tugiteenust maht kasvab – olulised küsimused • Sotsiaalkeskuse loomine valda	S;
Päästevõimekus vallas tahab parandamist – olulised küsimused • Reostustõrje võimekus Purtse jõel • Merepääste väljapääs merele • Veevõtukohad ja hüdrandid • Uute liikmete leidmine	E; V;
Ettevõtlikkus ja järjepidevus	
Väikeettevõtluse aktiivsus vähene – olulised küsimused • Turismiteenuste pakkumise võimekus ja mitmekesisus	A; E;
Töökohtade vähesus sunnib inimesi lahkuma – olulised küsimused • Majandussektorite roll tööhõives – tootmine, põllumajandus, kalandus, turism, muu teenindus • Eakate ja puuetega inimeste tööhõive võimalused	A; S; E;
Kaubandusvõrk võiks olla tihedam – olulised küsimused • Kauplus Lüganusel • Hooajaline kauplemine Liimala rannas	A; N;
Kogukondade ühteliitmine – olulised küsimused • Ettevõtjate koostöö • Vabaühenduste koostöö • Keelekogukondade lõimimine, nii noorte, kui eakate puhul	S; E; V;
Uute ettevõtete meelitamine valda – olulised küsimused • Tööstus- ja ettevõtlusalade ettevalmistamine • Turismiteenuste pakkumine	E;
Investeerimine vallas pole kooskõlas valla asulate elanike arvuga – olulised küsimused • Püssi linna alaesindatus valla ühinemislepingu investeeringute paketis võrreldes elanike arvuga asulas	E;
Avaliku kasutuse objektide ülalpidamise toetamine – olulised küsimused • Valla rahaline tugi objektide ülalpidamiseks • Valla osalus kaasrahastajana projekttaotlustes	V;
Valla rekreatiivressursi (spordirajatised, terviserajad jms.) kasutuspõhimõtted – olulised küsimused • Mis objekte vald toetab ja mil määral • Kuidas need objektid töötavad	V;

3.2 Lüganuse valla arengukava 2014-2024 lähteanalüüsi kokkuvõte

Lüganuse valla arengukava 2014-2024 lähteanalüüsist tulenevalt on Lüganuse valla jaoks olulisemad järgmised teemapüstitused:

- Väliskeskkonnas ning vallas endas toimuvad demograafilised arengud on negatiivse suunaga ning seetõttu tuleb valla arengu kavandamisel arvestada asjaoluga, et rahvastik nii vallas kui maakonnas tervikuna vananeb ja väheneb. Lüganuse vald saab enda seisukohalt mõjutada eelkõige rännet, pakkudes nii kvaliteetset elukeskkonda, et elanikud ei sooviks vallast lahkuda ning lähipiirkonna elanikud sooviksid valda elama kolida.
- Edu tööstuse arengus Ida-Viru maakonnas loob soodsaid eeldusi ka Lüganuse vallale, seda nii töökohtade tekkimisel vallas endas kui ka lähipiirkondades

- Uus EL struktuurivahendite periood loob võimalused oma oluliste arengute rahastamiseks, samas on oluline kasvatada ka valla ettevõtjate ja kolmanda sektori teadlikkust ja võimekust nende vahendite kaasamiseks.
- Uued arengud maavarade kaevandamisel võivad tuua vallale majanduslikku kasu, kuid nende rakendamisel on oluline juba algfaasis kavandada sellise tegevuse negatiivse keskkonna- ja sotsiaalse mõju vähendamise teed.
- Ettevõtluse arendamisel vallas on mõistlik keskenduda olemasoleva tööstuspiirkonna väljaarendamisele Püssis ning teenuste sektorist turismiteenuste pakkumisele. Toimivatele ettevõtetele peab vald olema heaks, mõistetavaks ning korrektseks partneriks.
- Valdade ühinemisest tulenevalt on vajalik valla juhtimise ja avaliku sektori teenuste pakkumisel (haridus, kultuurivaldkond, sotsiaaltöö) olemasolevad struktuurid ning ressursid üle vaadata ning teha vajadusel korrektiive struktuuridesse endasse või struktuuriüksustesse ühildades töökultuure, vältides ebavajalikku dubleerimist ning optimeerides ressursikasutust.

IV. Lüganuse valla arengustrateegia

Lüganuse valla arengustrateegia on koostatud lähtuvalt omavalitsuse tegevuste valdkondliku jaotumise põhimõtetest ning nende valdkondade eesmärgistamisest.

4.1 Lüganuse valla visioon, missioon ja põhiväärtus

Lüganuse valda eristavad aspektid:

- Eristuv looduskeskkond – meri, jõed, metsad, sood, kõik olemas
- Tööstus ja tööstuspärand – tehased, kaevandused, karjäärid sh. rekreatiivotstarbel kasutatavad tööstuspärandi objektid nt. Aidu veespordikeskus jt.
- Ettevõtlust ja tööstusettevõtlust soodustav infrastruktuur – maantee, raudtee, sadamavõimalus, elektrienergia kättesaadavus (Püssi alajaam)
- Võimalus ühinemisjärgselt alustada „puhtalt lehelt"
- Looduskeskkonnal ja tööstuspärandil põhinev turismipotentsiaal
- Lüganuse kihelkond, kui ajalooline pärand ning muinasasulate kohad

Lüganuse valla arenguvisioon

Vald nagu muinasjutt

Oma mitmekesise ressursi baasil pakub Lüganuse vald sellise kvaliteediga elukeskkonda, mis rahuldab valla praeguste elanike vajadused ning on piisavalt atraktiivne uute elanike valda asumiseks.

- Heas looduskeskkonnas, infrastruktuuriga seotud elamualade olemasolu
- Turismiatraktsioonide olemasolu ning nende baasil pakutav teenuste pakett
- Töökohtade olemasolu vallas eelkõige Püssi tööstusala baasil
- Kvaliteetne haridus - lasteaiad, koolid, noorsootöö

- Mitmekesine vaba aja veetmise võimalus – noortekeskused, spordivõimalused, kultuuriobjektid

Lüganuse valla missioon

Lüganuse valla missiooniks on ühtse kogukonna igapäevane hoidmine läbi koostöövõrgustike toetamise ning valla elanikele kogu elukaart hõlmavate teenuste pakkumise.

- Vald toetab ja aitab kaasa erinevate ettevõtlus- ja kolmanda sektori võrgustike arengule
- Valla poolt pakutavad teenused vastavad valla elanike vajadustele kogu nende elukaare jooksul

Lüganuse valla põhiväärtus

Lüganuse valla põhiväärtuseks on erinevaid põlvkondi ühendav perekond. Tugevad pered loovad vundamendi valla jätkusuutlikuks toimimiseks ning on võimelised elus hoidma Lüganuse traditsioone ning neid läbi aja edasi kandma ning edasi arendama. Lüganuse valla pered ja elanikud on olulised sõltumata nende konkreetsest elukohast – vallakeskustes või valla ääremaadel metsakülades.

Lüganuse valla arengumudel

Valla jätkusuutliku arengu tagamisel on põhilisteks väljakutseteks:

- Valla elanike arvu stabiliseerimine ja kasv tulevikus
- Valla eelarveliste tulude piisav laekumine (eelkõige üksikisiku tulumaks)

Lüganuse valla olulistele eristavatele teguritele tuginedes sai määratleda kolm strateegilist valikut eeltoodud väljakutsetele vastamiseks.

Valiku kirjeldus	Tegevused, rõhuasetused
Turismivald	• Investeeringud turismiobjektidesse • Infrastruktuuri arendamine eelkõige turistide huvidest lähtuvalt • Turismiteenuste arendamise tugi väikeettevõtjatele ja avalikele objektidele
Tööstusvald	• Investeeringud tööstusalade edasiarendamisse • Tugi ettevõtjatele tööjõu koolitamisel • Infrastruktuuri arendamine eelkõige tööstusest lähtuvalt
Elukoha vald	• Investeeringud elukvaliteeti (kommunaal-, avalikud teenused elanikele) ja esteetikasse • Hariduse kvaliteet – lasteaed, kool(id) tippatasemel eelkõige sisu poolest – piirkondlik koostöö

	• Infrastruktuuri arendamine praegustest ja tulevastest elanikest lähtuvalt

Teostatud arengumudeli valik ja selle põhjendus

- Turismivaldkonna eelisarendamine – tagab teenuste mitmekesisuse ning võimaldab pakkuda ka neid teenuseid, mida muidu valla elanikkonna suurus ei võimaldaks üleval pidada. Loob töökohti, kuid turismisektori töökohad on reeglina suhteliselt madalapalgalised.
- Tööstuse eelisarendamine – võimaldab luua suhteliselt kõrgepalgalisi töökohti. Samas ei pruugi maksud laekuda kohalikku eelarvesse, kui tööstuses hõivatud inimesed ei ela Lüganuse vallas
- Elukeskkonna eelisarendamine – võimaldab pakkuda kvaliteetset elukeskkonda nii vallas asuvate ettevõtete (sh. tööstusettevõtete) töölistele kui ka vallast väljapoole jäävate ettevõtete töötajatele. Tulumaks laekub elukohajärgselt. **Seega annab elukeskkonna kvaliteedi eelisarendamine kiiremat ja suuremat efekti nii valla elanike arvu osas kui ka laekuva tulu osas ning on eelistatud valikuks.**

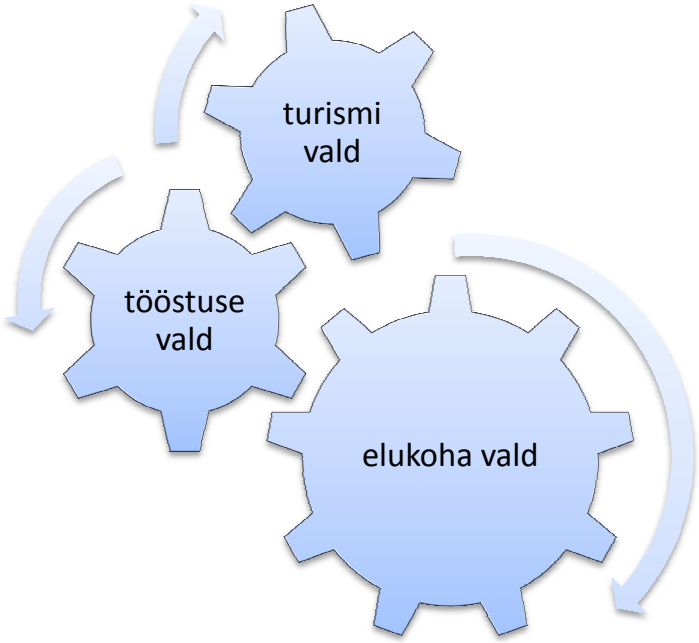

Joonis 3. Lüganuse valla arengumudel

Piisavalt hea kvaliteediga elukeskkond toob valda juurde uusi elanikke ning hoiab praegusi elanikke lahkumast. Sellel baseerub valla eelarveliste tulude laekumine ning eeldused kohaliku ettevõtluse ja turismivaldkonna arendamiseks.

Tööstusettevõtetes on kõrgem palgatase ning seega paranevad laekumised valla eelarvesse.

Turismisektori areng võimaldab mitmekesistada vallas pakutavaid teenusi, mida turistide kõrval saavad tarbida ka kohalikud elanikud.

4.2 Lüganuse valla strateegilised eesmärgid

Lüganuse valla arengukava koostamisel lähtuti järgnevast valdkondlikust jaotusest:

- **Valla toimimine sh. vallamajandus** – sealhulgas vallavolikogu ja vallavalitsus, suhted partneritega Eestis ja väljaspool, haldussuutlikkus, koostöö korraldus kodanikuühiskonnaga, koostöö korraldus ettevõtjatega, elamu- ja kommunaalmajandus, valla teed ja muu oluline infrastruktuur (nt. sadam), keskkonnakaitse, jäätmemajandus
- **Haridus** – eelkooli- ja üldharidus, huviharidus ja elukestev õpe, noorsootöö korraldus
- **Kultuur ja vaba aeg** – kultuuriasutused ja -rajatised, kultuuritöö korraldus, traditsioonide edasikandmine, isetegevus, rahvakultuuri viljelemine, tervisespordi tegevuse korraldus, sporditegevuse korraldus, üritused, spordirajatised
- **Sotsiaalvaldkond** – abivajajateni jõudmine, sotsiaaltoetuste korraldus, tervishoiu korraldus, pereväärtuste toetamine
- **Turism** – turismiobjektide haldamine ja arendamine, turismiettevõtluse tugimine, koostöövõrgustikes osalemine
- **Ettevõtlus** – ettevõtluse toetamine, ettevõtluse arenguks eelduste loomine (nt. planeeringute koostamine, infrastruktuuri loomine, ettevõtlusalad), põllumajandus, tootmine ja teenindus

Strateegilised eesmärgid valdkondade kaupa

- **Valla toimimine sh. valla majandus**

Lüganuse valla toimimine põhineb kompetentsetel valla ametnikel ja töötajatel, efektiivsel juhtimisel ning optimaalsetel kuludel selle tagamiseks.

Mõõdik: Tööjõukulu muutus % üldvalitsemiskuludes

Mõõdik: Valla tegevuskava täitmine aastate lõikes

Mõõdik: Vallavara efektiivne majandamine (eelkõige multifunktsionaalne kasutus, tegevustega hõivatud päevade arv aastas, majanduskulud 1 m2 kohta)

- **Haridus**

Lüganuse vald tagab valla elanikele, eelkõige lastele ja noortele, kvaliteetse ja kasu toova hariduse ning kvaliteetsel noorsootööl põhineva tegevuskeskkonna.

Mõõdik: Valla noorte hinnang – (küsitlus)

- **Kultuur ja vaba aeg**

Lüganuse vald on läbi pidevalt toimivate kultuuri- ja vabaajategevuste loonud kogukonda ühendava vaimse ja kultuurilise keskkonna.

Mõõdik: Kultuuriüritustel osalejate arv

Mõõdik: Välispartneritega läbi viidud kultuuriürituste arv

Mõõdik: Valla kultuuri- ja spordiobjektide koormatus (hõivatus)

- **Sotsiaalvaldkond**

Lüganuse vald pakub abivajajatele kogu elukaare lõikes vajalikke sotsiaalteenusi.

Mõõdik: Pakutavate teenuste hulk ja maht

- **Turism**

Lüganuse vald on tuntud turismipiirkond

Mõõdik: võrgustunud turismiettevõtjate arv, nende müügikäive

Mõõdik: Lisandunud toitlustus- ja majutuskohtade arv

Mõõdik: Ööbimiste arv Lüganuse majutuskohtades

- **Ettevõtlus**

Lüganuse valla ettevõtjad on loonud valda uusi töökohti ning pakuvad valla elanikele ja külastajatele uusi teenusi

Mõõdik: Valda lisandunud töökohtade arv

Mõõdik: Lisandunud uute teenuste arv

V. Lüganuse valla investeeringute kava

Investeeringute kavandamisel on eelkõige oluline täita Endise Maidla valla ja Eesti Energia vahelisest lepingust (25.02.2011) tulenevad kohustused.

Prioriteetsete investeerimisideede leidmiseks viidi läbi kogutud investeerimisideede hindamine kaalutud kriteeriumite abil, milleks olid:

Nr.	**Hindamise kriteerium**	**kaal**
1.	Investeeringu vastavus Lüganuse strateegilisele valikule – elukeskkonna kvaliteedi arendamise põhimõttele	22%
2.	Investeeringu realiseerimise majanduslik mõju	23%
3.	Investeeringu eeldatav sobivus erinevatele toetusprogrammidele	25%
2.	Ideest kasu saava sihtgrupi suurus (mõju kogukonnale) – kui paljud rõõmustavad ☺	25%
3.	Investeeringu mõju valla ühtsuse kujunemisele	5%

Ei hinnatud omavalitsuste ühinemislepingus rahaliselt määratletud investeerimisideid, mis kuuluvad vastavalt ühinemislepingule täitmisele.

Lähtudes ühinemislepingust, ideede hindamistulemustest ning Lüganuse valla finantsvõimekusest saab arengukava perioodi lähiaastate 2014 - 2018 investeeringute kava koondada järgmiste investeerimisprojektide realiseerimisse:

Lüganuse, Maidla ja Püssi omavalitsuste ühinemislepingust tulenevad investeeringud:

Investeering	**Orienteeruv maksumus eurodes**	**Omaosalus eurodes**
Maidla-Aidu-Liiva kergliiklustee	200 000	200 000
Lüganuse[1] ÜVK	1 175 600	235 120
Püssi mõisapargi rekonstrueerimine	220 000	33 000
Lüganuse kalmistu heakorrastamine	60 000	60 000
Terviseraja rajamine – Viru park	130 000	30 000
Viru tn. remont	125 000	125 000
Maidla-Kiviõli kergliiklustee ehitamine	360 000	37 000
Soonurme-Kiviõli tee renoveerimine	100 000	100 000
Teedehoiu kava elluviimine	103 879	

[1] Endise Lüganuse valla territoorium sh. Purtse ja Varja

Uued kavandatavad investeeringud laenuressursi baasil.

Investeering	**Projekti eeldatav kogumaksumus eurodes**	**Valla kavandatav omaosalus eurodes**	**Realiseerimise aeg**
Aidu veespordikeskuse arendamine	13 000 000	200 000	2015-2020
Püssi soojamajanduse investeeringud (katel, trassid)	600 000	100 000	2015-2017
Tänavavalgustuse renoveerimine	250 000	50 000	2015-2018
Lüganuse koolimaja renoveerimine sh. täiskasvanute õppe tagamiseks	600 000	120 000	2014-2017
Haridusvaldkonna sisustuse ja seadmete soetamine	200 000	30 000	2015-2018
Maidla kooli renoveerimine, multifunktsionaalse mõisakompleksi arendamine	600 000	50 000	2015-2019
Püssi kultuurimaja renoveerimine	500 000	100 000	2014-2017

Projektide realiseerimiseks kaasatakse võimalusel Euroopa Liidu toetusvahendeid lähtuvalt ette antud omafinantseeringu protsendist.

5.1 Lüganuse valla oluliste investeeringuideede loend

Olulised investeerimiseed, mida realiseeritakse juhul, kui vallal tekib täiendavaid rahalisi võimalusi.

Haridus ja kultuur

Investeering	**Eeldatav üldmaksumus eurodes**	**Eeldatav KOV osalus eurodes**	**Koht hindamise üldarvestuses**
Noortekeskuste investeeringud	300 000	30 000	9.
Püssi lasteaia sisustus	30 000	10 000	17.
Ühistranspordi arendus[2]	30 000	30 000	23.
Maidla liikluslinnaku arendamine	10 000	2000	29.

[2] dotatsioon

Maakasutus

Idee	**Eeldatav üldmaksumus eurodes**	**Eeldatav KOV osalus eurodes**	**Koht hindamise üldarvestuses**
Püssi tööstusalade ettevalmistamine sh. infrastruktuur	1 500 000	100 000	3.
Maidla ja Savala elamualade arendamine (infrastruktuuri väljaehitamine)	100 000	20 000	8.

Infrastruktuur ja keskkond

Idee	**Eeldatav üldmaksumus eurodes**	**Eeldatav KOV osalus eurodes**	**Koht hindamise üldarvestuses**
Sadevee kanalisatsiooni projekt Püssis, kraavid, truubid (sh. Kiviteest idapoole jäävate alade reovee ja sadevete ärajuhtimine)	250 000	50 000	11.
Laste mänguväljakute rajamine	10 000	2000	12.
Purtse männiku, Lüganuse ja Kulja külaplatside arendamine	80 000	20 000	18.
Viru 10 jääkreostuse likvideerimine	120 000	30 000	20.
Kergliiklustee Kiviõli- Püssi	200 000	40 000	21.
Kergliiklustee Kiviõli-Lüganuse	200 000	40 000	22.
Kaluri krunt Purtse sadamas – välja arendamine	50 000	10 000	24.
Kergliiklustee Lüganuse-Liimala[3]	700 000	140 000	26.
Kasutusest väljas olevate hoonete (laudad) likvideerimine	80 000	20 000	27.
Püssi skatepargi renoveerimine	10 000	2000	33.
Püssi motopalli platsi puhkealaks korrastamine	10 000	2000	34.
Purtse jõe ujumiskoha rajamine	15 000	3000	35.
Püssi purskkaevu taastamine, koos puhkealaga	10 000	2000	37.
Pingid Püssi olulistele liikumisteedele	10 000	2000	39.
Püssi kortermajade parkimiskohtade arendamine	80 000	20 000	40.
Maidla vorstitsehhi juurdepääsutee remont[4]	x	x	x
Bussiootepaviljonide korrastamine (Varja II, Püssi jt.)[5]	x	x	x
Uue ÜVK investeeringud[6]	x	x	x
Purtse jahtsadama akvatooriumi süvendamine 2,5 meetrini[7]	x	10 000	x

[3] Sh. üks harutee kalmistule
[4] Ei osalenud hindamises
[5] Ei osalenud hindamises
[6] Ei osalenud hindamises

Savala küla korruselamute sadevete ärajuhtimine	x	x	x

Sotsiaalvaldkond ja turvalisus

Idee	**Eeldatav üldmaksumus eurodes**	**Eeldatav KOV osalus eurodes**	**Koht hindamise üldarvestuses**
Valvekaamerate paigaldamine	20 000	20 000	25.
abipolitseinike tugimine	10 000	10 000	30.
Sotsiaalkeskuse rajamine, Viru 1, Püssis	80 000	16 000	31.
Elanike transpordiks väikebussi või mahtuniversaali soetus	30 000	30 000	32.
Sotsiaalkorterite rajamine	100 000	20 000	36.
Valla menetlusteenistuse loomine või liitumine mõne olemasolevaga	50 000	50 000	41.
Füüsilise ligipääsu tagamine valla objektidele (kaldteed)	100 000	10 000	

Ettevõtlus ja järjepidevus

Idee	**punkte Eeldatav üldmaksumus eurodes**	**Eeldatav KOV osalus eurodes**	**Koht hindamise üldarvestuses**
Lüganuse ringhoone renoveerimine	900 000	180 000	13.
Püssi endise katlamaja ja tuhamäe rekonstrueerimine ekstreemspordi objektiks (eeltööd ja uuringud)	20 000	20 000	19.

Eeltoodud investeeringuideid saab realiseerida vaid juhul, kui Lüganuse valla finantsvõimekus kasvab tasemeni, kus nende ideede realiseerimine osutub võimalikuks.

Olulised ettevõtlus- või kolmanda sektori investeerimisideed, mida vald võib toetada omafinantseeringuga:

- Haridus-ja loomekeskuse rajamine ja kihelkonnamuuseum
- Kiriku kõrval asuva hoone arendus; Hirmuse endise mõisahoone arendus
- Purtse sadama väljaarendamine
- Liimala randa *Street work out* stiilis spordiväljaku rajamine
- Purtse jõe Püssi maanteetammi renoveerimine
- Supelrandade väljaarendamine Aas ja Liimalas
- Vabatahtliku pääste ja merepääste investeeringud
- Purtse kindlusekompleksi renoveerimine

[7] Ei osalnud hindamises

- Uute elamualade väljaarendamine
- Pansionaadi rajamine
- Aidu püramiidilinnaku rajamine
- Korteriühistute loomisele kaasaaitamine
- Aidu tuulikupargi rajamine
- Tulivee turismikompleksi rajamine Liimalasse

VII. Lüganuse valla oluliste tegevuste kava

Alltoodud tegevused viiakse ellu valla põhitegevuskulude raames vastavalt valla eelarvevahendite võimalustele ning hinnatakse üle kord aastas valla eelarve koostamise raames.

Haridus ja kultuur

Tegevus	**Selgitus**
Haridusvõrgu ümberkorraldamine	Haridusvõrgu dimensioneerimine vastavalt tegelikele vajadustele
Põhikooli õppesuuna leidmine	Õppesuuna leidmine ja juurutamine
Ettevõtliku kooli programmi juurutamine kõigis valla õppeasutustes	Ettevõtliku õppe standardi juurutamine
Lapsevanemate kaasamine õppeasutuste arengusse	Koostöö algatamine ja korraldamine
Turismisuuna õppeainete sisseviimine haridusse	keeleõpe, keskkonnasõbralik majandamine, turismiteenindus
Õpetajate kaasamise programm	motivatsioonipakett (mitte ainult rahaline) õpetajatele
Õpetajate ja õpilaste tunnustussüsteemi loomine	Õpilastele, koolilõpetajatele ja õpetajatele suunatud
Noorte töölaagrite korraldamine	Noortele töövõimaluste pakkumine
Valla suurürituste toetamise korra kehtestamine ja juurutamine	Määratleb mis üritusi ja mil moel vald toetab
Kolmanda sektori tegevuste toetamine läbi konkreetse toetusprogrammi	Vabaühenduste toetamise tingimused ja kord. Volikogu määrab vabaühenduste toetuseks kuluva protsendi vallaeelarvest.
Ringitöö ja huvitegevuse korralduse ja rahastamise kava koostamine ja rakendamine	Ringitegevuste toetamise tingimused ja kord
Ühise huvikeskuse rakendamine	Ühise struktuuriüksuse loomine
Raamatukogude ühendamine ühtse juhtimise alla ning selle muutmine universaalseks infokeskuseks	Ühise struktuuri loomine
Maidla Mõisakompleksi väljaarendamise kava koostamine ja detailplaneeringu kehtestamine	Eeltegevus multifunktsionaalse Maidla mõisakompleksi arendamiseks atraktiivseks haridus-, kultuuri- ja külastuskeskkonnaks

Maakasutus

Tegevus	Selgitus
Valla uue üldplaneeringu koostamine	Üldplaneeringu koostamise tellimine ja planeeringu koostamine
Valla vabade maade vajaduspõhine munitsipaliseerimine	Vajaduse korral munitsipaliseeritakse maid arendustegevusteks (nt. tööstusalad vms.)

Infrastruktuur ja keskkond

Tegevus	Selgitus
Valla jäätmeveo korraldamine	Jäätmeveo korraldamise tegevused
Heakorrategevused	Heakorra tagamisele suunatud tegevused

Sotsiaalvaldkond ja turvalisus

Tegevus	Selgitus
Ühtse päevahoiu süsteemi juurutamine	Päevahoiusüsteemi ühtlustamine ja korraldamine
Sotsiaalabikeskuse loomine	Struktuuriüksuse moodustamine ja käivitamine
Terviseprofiili koostamine vallas	Dokumendi koostamine
Terviseürituste propageerimine ja läbiviimine	Ürituste läbiviimine ja osalemine terviseüritustel
Terviseuuringute teostamine	Elanikkonna terviseuuringute läbiviimine
Terviseteenuste toetamine	Perearstide toetamine, erialaspetsialistide vastuvõtu toetamine, profülaktilise visiidi propageerimine jms.
Koostöö SA Kiviõli Tervisekeskusega	koostöötegevused
Kauplusauto teenuse käivitamine	Kauplusauto vajalikkuse eelhinnang ning positiivse tulemuse korral kauplusauto teenuse käivitamine
Eesti Kaitseliidu Alutaguse maleva tegevuste toetamine	Kaitseliidu tegevuste toetamine vastavalt sõlmitavatele kokkulepetele

Ettevõtlikkus ja järjepidevus

Tegevus	Selgitus
Viidamajanduse korrastamine	Valla turismiobjektide viitamine
Ettevõtjate ja kolmanda sektori võrgustike tugimine	SüdameTee turismivõrgustik jt. võrgustikud
Puhkekohtade ja matkaradade arendamine	Puhkekohtade, matkaradade korrashoid ja arendamine
Veeturismi võimaluste arendamine	Veekogude puhastamine ligipääsude korraldamine jms.
Uhaku karstiala korrastamine ja eksponeerimine	Heakorrastus, ligipääsud, viidastamine
Teenuste mitmekesistamise tugimine	Infoedastus ettevõtjatele, korrektne ja kiire asjaajamine jms.
Kalandusvaldkonna arendamine koostöös kalanduse tegevusgrupiga.	Koostöötegevused Virumaa Rannakalurite Ühinguga

Valla üldjuhtimistegevused

Tegevus	Selgitus
Koostööprogrammi kokkuleppimine Eesti Energiaga	Koostöösuhted - laen, planeeringud, tulevased koostöövormid uute kaevanduste kasutamisel, elanike huvide kaitse
Valla juhtimisstruktuuri ümberkorraldamine	Kolme valla liitumisel tekkinud olukorrast tulenevalt
Valla infosüsteemide juurutamine	Ühtse dokumendihaldusprogrammi rakendamine
Uue poliitilise kultuuri loomine vallavolikogus	Volikogu liikmete koolitamine
Valla juhtimise kompetentsimudeli koostamine ja käivitamine	Valla ametnike kompetentside ja nende hindamise kirjeldamine, ametnike koolituskava koostamine
Sisseostetavate teenuste programmi käivitamine	Sisseostmiseks mõeldud teenuste kirjeldamine ja teenuste sisseostmise protseduuride läbiviimine
Uute valla elukorraldust suunavate valdkondlike dokumentide koostamine ja rakendamine	Jäätmekava, ÜVK, teehoiukava, noorsootöö kava, turvalisuse jm. vajalike dokumentide koostamine
Valla mainekujundustegevused	Info- ja mainekujundusmaterjalide tootmine, mainekujundusele suunatud sündmuste korraldamine
Kohaturunduse strateegia väljatöötamine, mis tutvustab ettevõtluskeskkonda ja kutsub valda elama uusi elanikke.	Kohaturunduse eesmärgistamine ja tegevuste määratlemine ja realiseerimine
Haldusalane koostöö regiooni partneritega	Koostöötegevused teiste omavalitsustega
Sõprusomavalitsuste leidmine	Sõprusomavalitsuste otsing ja koostöö korraldamine
Majandusüksuse loomine valla allasutuste haldamiseks	Uue struktuuriüksuse loomine
Ettevõtjate ja vabaühendustega ümarlaudade läbiviimine	Ümarlauakohtumiste ettevalmistamine ja läbiviimine

VIII. Arengukava rakendamine

Lüganuse valla arengukava rakendamine toimub koostöös vallavolikogu, vallavalitsuse, valla asutuste, valla ettevõtjate ja kolmanda sektori organisatsioonidega.

Valla investeeringud on määratletud käesoleva arengukava investeeringute kavas ning nad on indikatiivsete summadega kirjeldatud. Valla arengukavas toodud investeeringud on kirjeldatud eraldi Lüganuse valla eelarvestrateegias, mis võetakse vastu nelja-aastaseks perioodiks.

Valla tegevuste kava katmine rahaliste vahenditega toimub iga-aastase eelarve koostamise protsessi käigus, kus sisendit saavad anda kõik asjast huvitatud isikud.

Investeeringute kava on aluseks valla eelarve koostamisele. Investeeringute kava täitmist saab jälgida lähtudes valla eelarvest, arengukavas märgitud tähtaegadest. Kord aastas teostab Vallavalitsus arengukava investeeringute kava ülevaatamise ning esitab selle Volikogule kinnitamiseks.

Investeeringute kava muudatused peavad Volikogus läbima vähemalt kaks lugemist.

Investeeringute ja tegevuste kava täitmist hinnatakse 1 kord aastas. Hindamine põhineb Vallavalitsuse poolse hinnangu andmisel alltoodud skaalal, märkides tegevuse tabelisse vastava värvi:

Hinnang	**Tähendus**
Alustamata (punane värv)	Määratud on vastutaja, määratud on tähtaeg, tegevuse teostamiseks on olemas ressursid
Tegemisel (kollane värv)	Tegevus toimub, pole veel jõutud lõpetada
Lõpetatud (roheline värv)	Tegevus teostatud, tulemuslikkus on hinnatud

Hindamise järgselt võetakse vajadusel ette korrigeerivaid tegevusi arengukava tulemuslikuks täitmiseks.

Kokkuvõte

Lüganuse vald on tugev omavalitsusüksus Ida-Viru maakonnas. Valla tulevikuväljavaated on positiivsed ning vald omab majanduslikku jätkusuutlikkust. Valla arendustegevustes on kujundatud elukeskkonna kvaliteet atraktiivselt nii oma elanikele ja väljastpoolt valda elama tulijatele.

Lüganuse on vald nagu muinasjutt!